Kinnitatud direktori käskkirjaga 27.08.2026

KK nr: 1-2/26/2

VIRU-NIGULA VALLA LASTEAED KELLUKE ÕPPEKAVA

2026

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED 3
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA 3
2.1 KOOSTÖÖ VALLA HARIDUS- JA ALLASUTUSTEGA 5
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID 7
4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS 7
4.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE 8
4.2. ÕPPEKÄIKUDE LÄBIVIIMISE KORRALDUS 10
4.3. ELEKTROONILINE INFOSÜSTEEM ELIIS 11
5. VIRU- NIGULA VALLA LASTEAED KELLUKE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTETEKS ON 12
5.1. MÄNG 13
6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED 15
7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS 16
8. TUGE VAJAVA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS 20
8.1. INDIVIDUAALSE ARENDUSKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS 22
9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS 23
10. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI 25
10.1. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE SISU 25
10.1.1. VALDKOND MINA JA KESKKOND 26
10.1.2. VALDKOND KEEL JA KÕNE 29
10.1.3. VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL 31
10.1.4. VALDKOND MATEMAATIKA 32
10.1.5. VALDKOND KUNST 33
10.1.6. VALDKOND MUUSIKA 35
10.1.7. VALDKOND LIIKUMINE 36
10.1.8. VALDKOND DIGI- JA ROBOOTIKA 37
11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD 39
LISAD 40

1. ÜLDSÄTTED

Viru- Nigula valla lasteaia Kelluke õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud lähtudes alusharidusseadusest (01.09.25) ja alushariduse riiklikust õppekavast (01.09.2025). Viru- Nigula valla lasteaia Kelluke õppekava on koostatud ja arendatud lasteasutuse kogu personali osalusel.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke on 14 rühmaga munitsipaallasteaed kuni seitsmeaastastele lastele. Lasteaia rühmad asuvad valla territooriumil kolmes majas:

- Kunda maja: Koidu 75, 44108 Kunda,
- Viru- Nigula maja: Maarja 9, 44001 Viru-Nigula,
- Aseri maja: Kooli 2, 43401 Aseri.

Viru-Nigula valla lasteaias on moodustatud lastehoiurühmad ja lasteaiarühmad, liitrühm, väikerühm. Lastehoiurühmas on pooleteise- kuni kolmeaastased lapsed, lasteaiarühmades kolme- kuni seitsmeaastased, liitrühmas ja väikerühmas on kahe- kuni seitsmeaastased lapsed. Lapsed, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit kolmeaastaseks lähevad hoiurühmast üle lasteaiarühma. Sama põhimõtte alusel toimitakse Aseri ja Viru-Nigula aiarühmades viieaastaste laste üleviimisel teise vanemasse vanuserühma.

Rühma registreeritud laste arv lasteasutuses on järgmine:

- lastehoiurühmas kuni 16 last
- lasteaiarühmas kuni 20 last
- liitrühmas kuni 18 last
- väikerühmas on 6-12 last

Lasteaial on oma koduleht www.lasteaedkelluke.ee, lasteaed kasutab infosüsteemi ELIIS, lasteaia tegemisi kajastatakse Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke facebook sotsiaalmeedia kontol.

MISSIOON: Lasteaia ja pere koostöös toetame lapse arengut mängulises, loovas ja turvalises keskkonnas

VISIOON: Hea mainega lasteaed, kuhu tulevad rõõmuga nii lapsed kui täiskasvanud

PÕHIVÄÄRTUSED:

- Lapsesõbralikkus ja individuaalsusega arvestamine – hoolime, märkame, jälgime ja toetame järjepidevat lapse arengut koostöös lapsevanema ja eriala spetsialistidega
- Loovus ja loovad isikud – rakendame lapsest lähtuvat õppemeetodit. Toetame lapse soove, võimeid, andeid, huve, erivajadusi, omaalgatusi ning kujundame üheskoos vastava kasvukeskkonna
- Hea koostöö lapsevanematega – püüame leida parimaid lahendusi kõikide osapoolte jaoks suheldes erinevate huvigruppidega. Näitame üles lugupidamist ja austust üksteise vastu
- Tervis – tegeleme igapäevaselt nii füüsilise kui ka vaimse tervise hoidmise ja arendamise nimel. Väärtustame kvaliteetset toitu, emotsionaalset heaolu, turvalist keskkonda ja mitmekesist füüsilist arengut. Tervise suund on prioriteediks mitmete valdkondade lõimimisel
- Elukestev õpe – toetame personali mitmekülgset arenemist
- Meeskonnatöö ja head suhted – arvestame meeskonna vajadusi, heaolu. Kuulame, aktsepteerime ning tegutseme teisi mittekahjustaval viisil
- Ettevõtlikkus – korraldame ettevõtlikke sündmusi, teeme koostööd erinevate partnerite ja haridust toetavate asutustega

ERIPÄRA:

- Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke toimub õppetöö eesti keeles. Lasteaed pakub eesti keelest erineva emakeelega lastele eestikeelset keskkonda. Eesti keele õpe toimub lõimitud tegevuste kaudu ja/või väikestes gruppides eesti keele õpetaja juhendamisel. Lasteaia personali koosseisus on eesti keele kui teise keele õpetaja
- Õpetajad kasutavad erinevaid metoodikaid või nende elemente (projektõpe, terviseedendus Kiusamisest vabaks lasteaed, Ettevõtlik lasteaed, UNESCO võrgustiku tegevused jm), mis lisavad võimalusi laste oskuste ja võimete mitmekülgseks arenguks
- Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke omab õigust kasutada Kiusamisest vabaks lasteaia metoodikat
- Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku
- Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke on Ettevõtlik lasteaed (baastase alates aastast 2019, uuendatud 2023)
- Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke on Hea lasteaia teerajaja tunnustuse saanud lasteaed. 2020. aastal saadi tunnustus arengukohtade märkamise, kaardistamise ning lapsekeskse

õpikeskkonna kujundamise eest ja 2024. aastal eri osapoolte koostöö kaardistamise ning mõtestamise eest

- Alates 2025. aasta augustist kuulub lasteaed UNESCO koolide/lasteaedade võrgustikku, kelle tegevused toetavad kestliku arengu põhimõtteid ja vastutustundliku maailmakodaniku kujundamist
- Koostöö Viru-Nigula valla raamatukoguga tagab vajamineva lastekirjanduse kiire kättesaadavuse, toimuvad jututoad raamatukogus, raamatukogu töötajad külastavad rühmi
- Spordisaalid ja õuealad loovad head võimalused laste füüsiliste võimete arenguks ning tervise tugevdamiseks
- Erinevad puud lasteaia territooriumil, metsa lähedus ning meri Kundas ja Aseris võimaldavad läbi viia mitmekülgseid arendavaid tegevusi looduses. Aseri maja kõrval metsas paikneb alevi tervise-matkarada. Kundas saab loodusvaatlusteks kasutada lasteaia läheduses olevat Kunda terviserada, Viru-Nigulas Maarja kabeli ümbrust. Kunda õppehoone territooriumil on suur mägi talvelõbude nautimiseks
- Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud spordipäevad, matkad loodusesse ja paikkonna ajalooga seotud paikadesse, rahvakalendri tähtpäevad, heategevusüritused, jõuluhommikud, Eesti Vabariigi aastapäeva suurejooneline tähistamine jm ühissündmused
- Lasteaias tegutsevad tasulised huviringid

2.1 KOOSTÖÖ VALLA HARIDUS- JA ALLASUTUSTEGA

Koostööd valla koolidega arendatakse Kellukese lasteaedades selleks, et muuta lastele kooliminek sujuvaks, huvitavaks, meeldivaks ja stressivabaks.

Koolidega koostöövõimalused lapsevanematele:

- koolide õppimisvõimalusi tutvustavad kohtumised lasteaia naabruses asuvate koolide õpetajate ja töötajatega
- kohtumised koolipsühholoogi jt spetsialistidega koolivalmiduse teemadel

Koolidega koostöövõimalused (sh. muusikakooliga) lastele:

- õppekäigud ja ekskursioonid kooli sh. muusikakooli
- kooliminejatele eelkool või lahtiste uste päevad

- koostööprojektid (kooli näiteringi etendused lasteaias ja nende külastamine koolis, gümnasistide projekti- või töövarjupäevad, muusikakooli õpilaste kontserdid lasteaias jms)

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke teeb aktiivselt koostööd Viru-Nigula valla raamatukogudega nii Kundas, Viru-Nigulas kui ka Aseris. Koostöövormid raamatukoguga:

- raamatukogudes toimuvad regulaarselt jututoad
- vastavalt eelneva kokkuleppe alusel külastavad rühmad raamatukogu, et tutvuda raamatukogu töökorraldusega või laenutada käsitletava teemaga aime- või juturaamatuid
- õppetöö huvitavamaks tegemisel kutsutakse raamatukogu töötajaid lasteaeda lastele uusi raamatuid tutvustama, samuti tutvustatakse kokkuleppel uut kirjandust õpetajatele nende töökoosolekutel

Kokkuleppel Viru-Nigula Kultuurikeskusega saavad lasteaialapsed:

- osaleda klubi korraldatud laste üritustel, jõulumaal, kinos jm
- hea koostöö võimaldab kasutada kultuurikeskuse saali lasteaia rahvarohkemate ühisürituste korraldamisel

Koostöövormid Viru-Nigula valla muuseumidega:

- õppekäigud
- näituste külastamine
- õpitubades osalemine

Koostöövormid Viru-Nigula valla spordikeskusega:

- koolieelikute ujumistunnid toimuvad alates oktoobrist maini 2 korda kuus Kunda ujulas
- suure võimla kasutamine suurematеks ühissündmusteks
- õppekäigud

Viru-Nigula valla noortekeskusega koostöö:

- õppekäigud, noortekeskuse tegevuse tutvustamine koolieelikutele
- noortekeskuse poolt korraldatud malevale võimalusel lasteaia ümbruses välitööde pakkumine

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.
Üldeesmärgist lähtuvalt:

- toetatakse õppe- ja kasvatustegevuses lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt
- lapsel, kelle emakeel ei ole eesti keel, kujuneb soov ja julgus eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega
  sSaab laps positiivse õppimise kogemuse ning kogeb rahulolu ja eduelamust lõpule viidud tegevustest
- laps on oma tegemistes loov, algatusvõimeline ja paindlik
- laps suudab väljendada oma mõtteid, tundeid, arvamusi, teadmisi ja kuulab teisi ning arvestab teiste seisukohtadega, mõtetega
- laps tunneb eakohaselt isiklikku vastutust oma tegude eest ja käitub vastutustundlikult, oskab lahendada probleeme, konflikte ja saavutab enesekontrolli
- laps väärtustab ümbritsevat keskkonda ning tal on eakohased algoskused digipädevuses, teadmised kodukoha ajaloost ja loodusest

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Viru- Nigula valla lasteaias Kelluke on korraldatud õppekasvatustöö 1. septembrist 31. augustini. Suvekuudel toimub laste olemasolevate teadmiste kinnistamine, kordamine. Suvekuudel on rühmad liidetud. Kunda õppehoone on kogu aasta avatud, Aseri ja Viru-Nigula on juulis kollektiivpuhkusel. Juulikuus on lapsevanemal võimalus Aseri ja Viru-Nigula õppehoone nimekirjades olevaid lapsi tuua Kundasse suverühmadesse.

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused, spontaanselt tekkivad tegevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

PÄEVAKAVA	**LASTEHOIU-RÜHMAD**	**LASTEAIA-RÜHMAD**
Valverühm, laste saabumine ja vastuvõtt õues	7.00-7.30	7.00-7.30
Laste saabumine lasteaeda, infovahetus lapsevanematega, lõimitud- ja individuaalsed tegevused, mänguaeg	7.30 - 8.30	7.30 - 8.30
Hommikusöök	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00
Hommikuring, lõimitud- ja individuaalsed tegevused toas ja õues, mänguaeg	9.00 – 12.00	9.00 – 12.45
Lõunasöök	12.00 - 12.30	12.45 – 13.15
Ettevalmistused puhkeajaks ja vaikseteks tegevustes, hügieenitoimingud, (une)jutu kuulamine	12.30 – 13.00	13.15 – 13.45
Puhkeaeg, vaikne aeg *	13.00 - 15.00	13.45 - 15.00
Ärkamine, hügieenitoimingud, lõimitud- ja individuaalsed tegevused, mänguaeg.	15.00 - 15.30	15.00 - 15.30
Õhtuoode	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00
Lõimitud- ja individuaalsed tegevused, vabamängu aeg, laste koju saatmine, infovahetus lapsevanematega	16.00 - 17.00	16.00 - 17.00
Valverühm õues, laste koju saatmine	17.00-18.00	17.00-18.00
Valverühm (vajadusel, etteteatamisel)	18.00-19.00	18.00-19.00

* Päevakava kohaselt võimaldatakse lastehoiurühma lapsele vähemalt üks kord päevane uneaeg. Lasteaiarühma lastele on tagatud päevas vähemalt 1 tund puhkeaega valikuvõimalustega une ja muu vaikse tegevuse vahel.

4.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE

1. Rühmaõpetajad ja abiõpetajad koostavad koostöös oma rühma õppe- ja kasvatustegevuse aastase tegevuskava poolaastate kaupa.
2. Rühma tegevuskavas esitatakse:
    - rühma liik;

- rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid;
- õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted;
- üldine ürituste kava rühmaürituste ja tähtpäevadega, õppekäigud;
- koostöö lapsevanematega;
- lapse arengu hindamise (sh arengumappide koostamise) plaan.

Rühma tegevuskava lisatakse veebikeskkonda ELIIS rühma dokumendikausta, rühma lühikirjeldus, õppetegevuse eesmärgid ja läbiviimise põhimõtted sisestatakse Eliisi keskkonda rühma Aastaplaani moodulisse. Samasse kohta koostatakse õppeaasta lõpus rühma õppetegevuse kokkuvõte.

3. Õppe- ja kasvatustegevusi viivad rühmades läbi kas kaks õpetajat ja abiõpetaja või õpetaja ja kaks abiõpetajat. Abiõpetaja toetab ja abistab õpetajat tegevuste läbiviimisel, planeerimisel ja analüüsimisel.
4. Igal rühmal toimub nädalas rühmale kaks planeeritud muusikategevust ning kaks liikumistegevust. Muusika- ja liikumistegevused toimuvad vastavalt kooskõlastatud ajalisele plaanile, mis on paindlik ja võimaldab vastavalt vajadusele teha muudatusi. Võimalusel toimuvad liikumistegevused õues. Igal hommikul saavad Kunda lapsed suures saalis osaleda hommikuvõimlemisel.
5. Suveperioodil viibivad lapsed suurema osa ajast õuetegevustes ning olulisel kohal on laste poolt algatatud tegevused ja mängud. Õppetegevused kavandatakse paindlikult hetkeolukorrast lähtuvalt.
6. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestavad õpetajad lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
7. Hoiurühmades toimub laste lasteaiaga kohanemisaeg uue õppeaasta alguses enamasti augustis/septembris. Esimestel lasteaiapäevadel võib laps lasteaias viibida koos vanemaga. Koostöös lapsevanemaga lepitakse personaalselt lapse individuaalsusest lähtuvalt kokku laste harjutamisperioodi pikkus ja tegevusplaan, lähtudes põhimõttest, et lasteaias kohal käimise aega pikendatakse järk-järgult. Kui laps alustab lasteaiateed muul ajal, toimub kohanemine samadel põhimõtetel kui õppeaasta alguses.
8. Lapsi kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Väärtustatakse lapse loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja, juhendaja ning laste arengut toetava keskkonna kujundaja.

9. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse nädalaplaanides või projektiplaanides eesmärgid valdkondade kaupa, temaatika, õppesisu ja -tegevused, individuaalne töö lastega, mängud, muusika ja liikumine, õuesõpe, mis toetavad antud teemat. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.
10. Õppekasvatustegevus planeeritakse, analüüsitakse ja tehakse muudatusi veebikeskkonnas ELIIS.
11. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
12. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärke, eri valdkondade sisu ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning õpetajate ja personali kaasamist.

4.2. ÕPPEKÄIKUDE LÄBIVIIMISE KORRALDUS

- Õppekäik on õppe- ja kasvatustööd toetav tegevus, mis on kooskõlas lasteaia ja rühma eesmärkidega.
- Transpordikulusid kaasa toovaid õppekäike võimaldatakse kõigile rühmadele kuni 2 korda õppeaastas.
- Õppekäigu valmistavad ette õpetajad või õppejuht, kaasates lapsevanemaid ning arvestades teemat ning laste võimeid ja vanust.
- Õppekäik toimub õppetöö ajal soovituslikult ajavahemikus 9.00–13.00, õppekäigu ajaline kestus sõltub laste vanusest ja sihtkohast.
- Õpetajad informeerivad lapsevanemaid õppekäigule minekust, vajadusel palutakse lastevanemate abi.
- Lasterühma saatjad peavad tagama ohutuse ja neil peab olema seljas ohutusvest (Liiklusseadus §22 lg7), lapsed kannavad helkurveste soovituslikult.
- Õppekäigu korraldajad teavitavad lapsi enne õppekäigule minekut käitumisreeglitest ja ohutusnõuetest.

- Rühma õppekäigul peab lapsi saatvate lasteaia töötajate arv olema vastavuses laste suhtarvuga: lasteaiarühmas üks täiskasvanu 10 lapse kohta, liitrühmas 9 lapse kohta, lastehoiurühmas 8 lapse kohta.

- Lasteaial on laste rühmaga lasteaia territooriumilt lahkumiseks kokku lepitud vastav korraldus, kus õpetaja täidab enne majast lahkumist e-keskkonnas registreerimislehe. Sellel on ära toodud territooriumilt lahkunud laste arv, täiskasvanute nimed, kontakttelefon, sihtkoht, mineku ja tuleku orienteeruv kellaaeg. Registreerimine on nähtav lasteaia juhtkonnale.

4.3. ELEKTROONILINE INFOSÜSTEEM ELIIS

Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke kasutatakse internetipõhist infosüsteemi ELIIS, sh digitaalset päevikut. Igal rühmal on oma digitaalne päevik. ELIIS on leitav aadressilt: https://www.eliis.ee . Valminud on ka ELIISi mobiilirakendus, mis on saadaval *App Store'is* ja *Google Play's*. Mobiilirakendus võimaldab saada informatsiooni kiiremini ja mugavamalt.

ELIISI võimalused **lapsevanemale**: teated/sõnumid; lapse puudumiste märkimine; rühma sündmuste kalender; rühma perioodiplaanid; rühma õppeaasta eesmärgid, põhimõtted, korraldus; lapse individuaalne arengu jälgimise kaart/koolivalmiduskaart; lasteaia menüü; küsitlustele vastamine jm.

Lasteaia poolt on kasutusele võetud lapse arengu moodul, mis võimaldab lapsevanemal näha samas moodulis või päevakirjelduste all lapse arengu tulemusi, kui õpetajad on arengueesmärke hinnanud.

Laste kohalkäimise arvestust peab lasteaed ELIIS keskkonnas. Lapsevanem teavitab hiljemalt kell 14.00 lapse puuduma jäämisest selles keskkonnas või rühma telefoni kaudu. Sel juhul märgitakse laps järgmisest päevast puudujaks. Peale puudumist teatab lapsevanem järgmise päeva tuleku kohta samuti päev ette hiljemalt kell 14.00. Kui lapsevanem ei ole puudumisest teavitanud ja laps puudub kaks päeva ilma etteteatamiseta, märgib õpetaja alates kolmandast päevast lapse ELIISIS puudujaks.

ELIISI võimalused **lasteaiale:** rühma päeviku sissekanded; rühmade õppeaasta eesmärgid, põhimõtted, korraldused; rühmade perioodiplaanid; laste puudumiste, toidukordade märkimine; lapse arengu hindamine, lapse individuaalse arenduskava/arengu jälgimise kaardi/koolivalmiduskaardi koostamine; teadete/sõnumite saatmine; aruandlus; töögraafiku koostamine jm.

Digitaalne päevik on Viru-Nigula valla lasteaia ametlik dokument, mis on kohustuslik ja korrektne:

- Õppe- ja kasvatustegevuse sissekanded täidetakse päevikus 1.09-31.08.
- Rühmade nädalaplaanid koostatakse õpetajate poolt hiljemalt jooksva nädala esmaspäeva hommikuks ning korrastatakse ja avalikustatakse lapsevanemale hiljemalt kell 14.00
- Projektõppe plaani täidetakse jooksvalt projekti alustades, keskel ja lõpus. Projektõppe plaan on algusest peale lapsevanemale avalikustatud.
- Läbi viidud õppetegevuste kohta teevad õpetajad sissekandeid hiljemalt tööpäeva lõpus.
- Õppekasvatustegevuse sissekanne on korrektne ja kõigile osapooltele arusaadav.

5. VIRU- NIGULA VALLA LASTEAED KELLUKE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

- Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaaliga arvestamine; hetke arengutaseme väljaselgitamine
- Lapse aktiivne osalus ja kaasamine (valikute tegemine, otsustamine, arutlemine ja reflekteerimine)
- Lapse enesejuhtimise ja eneseregulatsiooni toetamine (oskused oma tegevust kavandada, lõpule viia ja oma emotsioone juhtida)
- Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine
- Lapse loovuse, huvi ja omaalgatuse toetamine
- Mängu kaudu õppimine
- Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
- Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine; turvaline, koostöine, kiusamisvaba keskkond
- Lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine
- Kodu ja lasteasutuse koostöö
- Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine
- Toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades. Lastele luuakse ühtne ja toetav keelekeskkond, kus eesti keel kui õppekeel on igapäevase suhtluse loomulik osa ning laps kuuleb, kasutab ja kinnistab keelt kogu päeva vältel erinevates tegevustes
- Kasutatakse digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks

- Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke moodustatud lastehoiurühmades keskendutakse eelkõige laste üldoskuste kujundamisele lõimitud- ja igapäevategevuste kaudu. Lastehoiurühmades toimub õppimine läbi praktiliste, igapäevategevuste ja mängu kaudu, toetatakse lapse pingutusi ja iseseisvust. Hoiurühmade kõiki tegevusi saadab täiskasvanute toetav kõne, teemade valikul lähtutakse printsiibist lähemalt kaugemale
- Õppetegevuse läbiviimine võimalikult loomulikus keskkonnas sh. õues ning erinevas tehnilises- ja interaktiivses keskkonnas, toetades lapse kogemuslikku õppimist
- Lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis
- Uurimusliku ja kogemusliku õppe rakendamine, kus laps õpib küsimusi esitama, katsetama, tähelepanekuid tegema ning järeldusi sõnastama

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö. Kõik töötajad koostöös koduga panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

5.1. MÄNG

Mäng on lapse poolt vabalt valitud ja juhitud tegevus, mis pakub rõõmu, arendab kujutlusvõimet ning toetab lapse terviklikku arengut. ÜRO lapse õiguste konventsiooni kohaselt on mäng lapse õigus. Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke on lastele igapäevaselt tagatud võimalus vabaks mänguks.

- Mäng on Kellukese lasteaias peamine õppimise meetod ning mängu elemente kasutatakse kõigis õppe- ja kasvatustegevustes.
- Mänguoskus kujuneb varases eas ning areneb järjest mitmekesisemaks ja sisukamaks, hõlmates erinevaid mänguliike.
- Mäng toetab lapse füüsilisi, vaimseid ja sotsiaalseid vajadusi, pakkudes positiivseid õppimiskogemusi.
- Mängu kaudu arenevad lapse suhtlemis- ja koostööoskused, mõtlemine, loovus, kujutlusvõime, keskendumisvõime ning motoorika. Samuti õpib laps mõistma reegleid, maailma mitmekesisust ja oma tundeid ning neid juhtima (vt. LISA 1.1 Eelkooliealise lapse mänguoskuse areng).
- Mäng peegeldab lapse huve, kogemusi ja arengutaset ning aitab omandada uusi teadmisi ja oskusi.

- Mäng loob loomuliku keskkonna eesti keele kasutamiseks, kus rolli- ja loovmängus kujuneb sõnavara, lauseehitus, viisakusväljendid, dialoog ja jutustamisoskus.
- Mängu kestus sõltub lapse vanusest ja arengutasemest. Süvenemist nõudvad mängud eeldavad piisavat ajavaru, sest mängu ulatus võib kesta 15–45 minutit.

Mänguoskuse toetamine

- Mänguoskus ei kujune iseenesest, vaid vajab teadlikku suunamist ja toetamist.
- Täiskasvanu roll on luua turvaline ja arendav keskkond, kus laps saab mängida iseseisvalt
- Vajadusel juhendatakse laste mängu. Oluline on tasakaalustatud sekkumine: last julgustatakse, kuid liigset juhendamist välditakse.
- Mängu kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, toevajadusi ja keelelist tausta ning vajadusel diferentseerib mängu sisu, keskkonda ja juhendamist.
- Keelelist arengut toetatakse nii vabas kui ka suunatud mängus, kasutades selget keelemudelit, kordusi, lühikesi juhiseid, pilte ja olukorrast lähtuvat sõnavara.

Mängu juhendamine võib olla:

- otsene – suuline juhendamine, näidismäng, kaasamängimine. Kaasamängimine on vajalik kui laste koosmäng ei hakka sujuma või puudub ettekujutus mängu kulust ja vahendite kasutamisest. Täiskasvanu eeskujul võtavad lapsed erinevaid rolle ja tegutsevad rollile vastavalt
- kaudne – aja, ruumi ja vahendite tagamine, keskkonna kujundamine, mängurühmade moodustamine ning lapse kogemuste rikastamine õppekäikude, vaatluste, vestluste ja kirjanduse kaudu

Mängu juhendamise eesmärk on:

- laiendada temaatikat ja süvendada mängu sisu;
- toetada laste vahel positiivseid suhteid ja sotsiaalseid oskusi;
- toetada iseseisvat mängu;
- tutvustada mänguvahendite kasutusvõimalusi;
- tagada piisav ja järjepidev mänguaeg.

Mängu analüüsimine annab väärtuslikku teavet lapse arengutaseme ja vajaduste kohta. Lasteaias viiakse läbi mänguvaatlusi, mille põhjal kavandatakse mitmekesisemaid ja arendavamaid mängukogemusi. Lapse mänguoskuse arendamisel tehakse koostööd lapsevanemate ja spetsialistidega. Mänguvaatluste käigus hinnatakse ka lapse eesti keele kasutust ning planeeritakse igapäevast keelelist tuge.

Õppe- ja kasvatusprotsessis kasutatakse Kellukese lasteaias erinevaid mänguliike:

- rolli- ja loovmängud;
- lavastusmängud;
- õppemängud ja lauamängud;
- ehitusmängud;
- liikumis-, laulu-, sõrme- ja käemängud;
- liiva-, vee- ja sensoorsed mängud.

Igal mänguliigil on oma eesmärk ja roll lapse arengus. Mängude mitmekesisus võimaldab arvestada lapse vanuse, huvide ja individuaalsete vajadustega.

Mänguoskuse eeldatavad tulemused vanuseti (vt. LISA 1)

6. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

Laps kasvab, areneb ja õpib koostoimes keskkonnaga. Loov, tegevust pakkuv, huvi äratav, turvaline kasvukeskkond toetab lapse kasvamist ja õppimist (vt. ka LISA 19)

- Keskkond luuakse Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke lasteaia- ja -hoiurühmades õpetaja/abiõpetaja poolt koostöös ja -loomes lastega ning lastevanematega.
- Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest, arenguvajadustest ning rühma eripärast. Samuti arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide ja sisuga.
- Lasteaia ja rühma keskkond on pidevas muutumises ning areneb koos laste vajaduste ja huvidega.
- Õpikeskkonnaks ei ole ainult rühmaruum, vaid ka õueala ja kogu lähiümbrus, sealhulgas erinevad avatud õpikeskkonnad.

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. (Alushariduse riiklik õppekava, 2025).

Alushariduse kontekstis hõlmab keskkond kogu lapse ümbrust

- füüsilist (ruumid, õueala, vahendid): Kellukese lasteaias on avarad rühmaruumid, ühistegevusteks saal, Kundas ja Aseris eraldi liikumissaal, mänguvõimaluste arendamiseks luuakse erinevaid temaatilisi mängunurki, avaral õuealal korraldatakse õuesõpet, matkatakse terviseradadel, kujundatakse taimealasid. Vastavalt võimalusele uuendatakse õualade atraktsioone, õppe- ja digivahendeid. „Rääkivad teemaseinad“ rühmaruumides võimaldavad

lastel õpitut kinnistada, meenutada, toetavad keelearengut. Üldruumides korraldatud eriilmelised näitused arendavad ilumeelt. Lasteteatrite etendused lasteaias, muuseumide jm asutuste külastamine toetavad laste arengut ja sotsiaalsust.

Füüsilise keskkonna kujundamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- tagatakse turvalisus;
- õppe- ja mänguvahendid on eale ja arengutasemele vastavad, mitmekesised ning lastele kättesaadavad;
- rühmaruum on paindlik ja võimaldab tegutseda nii alarühmades kui ka individuaalselt;
- luuakse võimalused aktiivseks liikumiseks ning rahulikuks tegutsemiseks;
- keskkond toetab lapse iseseisvust ja valikute tegemist;
- õppeprotsess tehakse nähtavaks laste tööde, teemaseinade, fotode jms.

- sotsiaalset (suhted laste ja täiskasvanutega): Kuulatakse ja tegutsetakse laste soove ning mõtteid arvestavalt (nt. projekti teemad, korraldatud väljasõidud, rühma sündmused jm), toimib koostöö erinevate lasteaiasiseste rühmade vahel, korraldatakse ühissündmuseid sh eesti rahvakalendri ja/või rahvusvahelisi tähtpäevi, toimuvad koostöötegevused valla koolidega, pakutakse lastele uusi kogemusi õppekäikudel või matkadel jne
- vaimset (hoiakud, väärtused, reeglid) keskkonda: mis mõjutab lapse arengut, õppimist ja heaolu. Rühmades on lastega koostöös sõlmitud kokkulepped/rühmareeglid, järgitakse lasteaia põhiväärtusi, loodud on personali motiveerimissüsteem, korraldatakse meeleolukaid sündmusi jm.

Laps õpib igal pool ja kogu aeg, seetõttu on oluline, et keskkond toetaks lapse aktiivset tegutsemist, uurimist ja avastamist.

7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

Lapse arengu hindamine ja analüüsimine on oluline lapse eripära mõistmiseks, vajaliku toe väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

1. Lapse arengu hindamine on Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lasteaia- ja lastehoiurühmade õpetajad viivad läbi vaatlusi, mis planeeritakse paralleelselt õppe- ja kasvatustegevustega, jälgides lapsi nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppetegevustes.

2. Lapse arengu hindamise aluseks on lasteaia õppekava eeldatavad arengutulemused üldoskustes (LISA 1-4) ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused vanuseti (LISA 5-12).
    - Eeldame, et laps omandab lasteaiaperioodil järgmised üldoskuste valdkonna oskused: mänguoskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused.
        - **Mänguoskused** – Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.
        - **Tunnetus- ja õpioskused –** Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist) emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.
        - **Sotsiaalsed oskused – S**otsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.
        - **Enesekohased oskused –** Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.
    - Üldoskuste kujunemist toetatakse nii lastehoiu- kui lasteaiarühmades kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.
    - Kuna lastehoiurühmades keskendutakse eelkõige laste üldoskuste kujundamisele lõimitud- ja igapäevategevuste kaudu, on esikohal lapse arengu hindamisel eeldatavad üldoskused.
3. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades pingutusi ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena.
4. Lasteasutuse personali töökoosolekul otsustatakse, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust tutvustatakse lapsevanematele.
5. Esmakordselt lasteaeda lastehoiurühma tuleva lapse vanem täidab Küsitluse uutele lapsevanematele (LISA 14)
6. Logopeed hindab laste keele ja kõne arengut.
7. Eripedagoog hindab kolmeaastaste ja toevajadusega laste tunnetustegevust ning koolieelikute kooliks vajaminevaid eeloskusi

Lapse arengu hindamisel kasutatakse Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke järgmisi meetodeid:

- vaatlusmeetodit

- mänguvaatlusi
- vestlusi
- laste tööde analüüsi

Lapse arengu hindamiseks on võimalik Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke kasutada järgmisi hindamisvahendeid:

- Lapse arengu hindamise mängu (J. Rebane, K. Kirbits, R.Varik „Arengu jälgimise mäng"), sh koolivalmiduse määratlemiseks
- Viieaastaste laste e-hindamisvahendit LAHE (asub Eksamite Infosüsteemis EIS). Koolitus ja kasutamisjuhend õpetajale asub veebilehel https://projektid.edu.ee/display/THO/Viieaastase+lapse+arengu+hindamise+e-vahend.
- Koolivalmiduse hindamiseks kasutatakse E. Kikase joonistamistesti
- Kasutades õpetajate välja töötatud töölehte „Oskuste Kelluke" saab laps ise oma oskusi hinnata 5aastaselt, 6aastaselt või 7aastaselt enne kooli minemist (LISA 13)
- Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, millesse kogutakse materjale õppeaastate kaupa. Arengumapi koostamise eesmärk on koguda lapse töötulemuste näidiseid, mis annavad ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi jooksul. Arengumapid on individuaalse vestluse aluseks lapsevanemaga.
- Vajadusel kasutatakse ennetusmudelit „Lääne-Viru maakondliku integreeritud teenusemudel koolist väljalangemise ennetamiseks". Selle abil kaastakse lapse arengu toetamiseks KOV (kohalik omavalitsus).

Arengumapp lähtub lapsest ja sisaldab:

- Üldinfo lapse kohta (nimi, rühm, õppeaasta, rühma töötajad);
- tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, küsitlused jm.);
- lapse mängude kirjeldusi (mängu eelistused, vahendite valik ja kasutamine, kaaslastega mäng, rollimäng jm), rollide jm taolise ülevaateid;
- valikut laste loomingust (käelistest töödest);
- lapse huvitavaid ütlemisi, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- lastevanemate küsitlusi lapse kohta (küsitluslehed);
- arenguvestluse kokkuvõte õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna;
- vajadusel individuaalne arenduskava ja selle tulemused (asub e-keskkonnas ELIIS)
- jm., mis annab infot lapse arengu kohta

Lapsevanemal on alati õigus tutvuda oma lapse arengumapiga.

8. Vähemalt üks kord õppeaastas viiakse vajadusel nii lastehoiu- kui lasteaiarühmas lapsevanematega läbi lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapse arenguvestlus, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest, selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguvestlused viiakse vajadusel enamasti läbi kevadel, koolieelikutel sügisel ja kevadel.
9. Uute laste vanematega toimub perevestlus sügisel (septembris, oktoobris) või muul ajal, kui laps lasteaeda tuleb.
10. Lapse arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse (LISA 15).
11. Lapse arengu eeldatavate tulemuste põhjal koostatakse igale lapse arengukaart ELIISI keskkonnas Lapse arengu moodulis, toevajadusega lastele IAJK (Individuaalne arengu jälgimise kaart). Tõhustatud ja erituge vajavale lapse koostatakse vajadusel IAK (Individuaalne arenduskava).
12. Kõik hindamistulemused ja kirjeldused kantakse Lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAJK) e-keskkonnas ELIIS (LISA 16) koostöös teiste spetsialistidega ja avalikustatakse ning tutvustatakse lapsevanemale. Lapse kirjalik IAJK täidetakse korrektselt hiljemalt iga õppeaasta lõpus kevadel ja/või enne lapse arenguvestlust.
13. Eesti keele kui teise keele õpetaja tagasisidestab teist keelt kõnelevate laste keeleoskuse arengu, logopeed logopeedilist tuge saavate laste kõnearengu, eripedagoog tunnetustegevuse arengu (tähelepanu, mälu, taju, mõtlemine), muusika- ja liikumisõpetaja oma valdkonna lapse arengu lapse arengukaardile, IAJK-le ja Koolivalmiduskaardile, vajadusel IAK-le.
14. Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse õpetajate, eripedagoogi ja logopeedi poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil. Koolivalmidus on valmisolek minna üle mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele.
15. Laps, kes oma terviseseisundi või individuaalse arengu tõttu ei ole õppimiskohustuslikku ikka jõudes saavutanud vajalikku koolivalmidust, võib õpinguid alustada ühe õppeaasta võrra hiljem, kui seda soovitab tema koolivalmidust hinnanud lasteaed. Lapsevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimustes kaasates lasteaia tugispetsialiste. Vajadusel suunatakse laps Rajaleidjasse.
16. Koolipikendust saanud lapsele avatakse või täiendatakse jätkuvalt IAJK, vajadusel koostatakse Individuaalne arenduskava (LISA 17)
17. Rühma õpetajad koostavad koolimineva lapse kohta koostöös teiste spetsialistidega aprillikuu jooksul Koolivalmiduskaardi (LISA 18, keskkonnas ELIIS), mis avalikustatakse lapsevanemale ja mille fail laetakse üleriigilisse haridussüsteemi EHIS.
18. Koolivalmiduskaart koostatakse ka õppimiskohustuslikust east nooremale lapsele, kui kooliväline nõustamismeeskond või lasteaed, kus laps käib, on hinnanud lapse koolivalmidust,

sealhulgas sotsiaalset küpsust, ja soovitanud kooli õppima asumist ning seaduslik esindaja on lasteaeda õppima asumise soovist teavitanud enne käimasoleva aasta 1. maid (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus).

8. TUGE VAJAVA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Eesti hariduskorralduse juhtiv põhimõte on kaasav haridus, mis tähendab, et igale lapsele pakutakse tema võimetele ja vajadustele vastavat hariduskorraldust.

- Lapse arengu toetamise aluseks on võimalikult varajane märkamine ja sekkumine.
- Toevajadusega laps käesoleva õppekava tähenduses on laps, kelle võimetest, terviseseisundist (keha-, kõne-, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või -hooldust vajavad lapsed), keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
- Kaasava hariduse põhimõtteid järgitakse rühmade komplekteerimisel. Rühmas, kus on toevajadusega laps (nõustamismeeskonna otsusega või puudega laps) on laste lubatud arv väiksem, kui teistes lasteasutuse rühmades, arvestades, et üks haridusliku erivajadusega laps täidab kolm kohta.
- Enamasti sügisperioodil või kui laps tuleb lasteaeda muul ajal, selgitatakse meeskonnatööna välja toevajadusega lapsed, jälgides kõiki arengulisi valdkondi:
  - kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, etteloetud teksti mõistmine;
  - kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine;
  - sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega, käitumine jne;
  - motoorika: üld- ja peenmotoorika;
  - eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoid jne;
  - üldtervislik seisund.
- Lasteaed pakub üldtoe raames eripedagoogi või logopeedi teenust. Kui lapse toevajadus on suurem, siis toimub vanemate nõustamine koostöös tugispetsialistidega. Vanemaid teavitatakse hindamisel leitud erisustest ning selgitatakse, mida need lapse arengu ja õpetamise seisukohast tähendavad. Vajadusel suunatakse lapsevanem tõhustatud- või eritoe määramiseks Rajaleidjasse.
- Laste vajadustest lähtuvalt on lasteaias moodustatud väikerühm (Kundas)

- Väikerühma töö eesmärk on luua võimalikult arendav ja turvaline keskkond haridusliku erivajadusega lapsele;
- Hariduslike erivajadusega laps võetakse väikerühma (6 last rühmas) vastu vanema kirjaliku avalduse alusel ja/või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel;
- Lapsevanem informeerib avalduses lasteaiakoha saamiseks lapse terviseseisundist tulenevatest eritingimustest;
- Vanem esitab võimalusel lapse lasteaeda tulles lasteaiale dokumendi, mis aitab kaasa lapse arengu toetamisele ning turvalise kasvukeskkonna loomisele;
- Väikerühmas tagatakse vajalik abi metoodiliste ja korralduslike meetmetega, spetsiifilise õppe- ja kasvatustööga;

- Toevajadusega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, milles väga oluline roll on lapsevanema.
- Andeka lapse toetamine ning lapsele võimaluste loomine toimub koostöös lapsevanematega. Kui õpetajate arvates on laps mõnel alal andekam, kui teised, soovitatakse seda annet võimaluse korral arendada huviringides, sh ka väljaspool lasteaeda, kus on sobivamad tingimused ja võimalused (muusika, kunst, sport jms).
- Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga last eesti keele ja kultuuri väärtustamisel, kultuuri tutvustamisel (vt. valdkond Eesti keel kui teine keel). Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe lõimitud tegevuste kaudu. Eesti keelest erinevat emakeelt kõnelevatele lastele toimuvad väikestes gruppides või individuaalselt planeeritud õppetegevused eesti keele kui teise keele õpetaja juhendamisel.
- Vajadusel koostavad õpetajad koostöös eripedagoogi, logopeedi ning lapsevanemaga toevajadusega lapsele Individuaalse arenduskava (LISA 17, keskkonnas ELIIS).
- Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korralduse on kinnitanud lasteaia personali töökoosolek.
- Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Kokkuvõte arutatakse läbi lapsevanemaga arenguvestlusel ning vajadusel kavandatakse lapsele uus individuaalne arenduskava.

8.1. INDIVIDUAALSE ARENDUSKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Individuaalne arenduskava (IAK) on kirjalik dokument, mis koostatakse vajadusel haridusliku erivajadusega lapsele, kelle areng eristub oluliselt rühmakaaslaste omast. Selles määratakse kindlaks lapse arengulisi erisusi arvestava õppe individuaalsed eesmärgid, mis on vajalikud õppekasvatustöö eesmärkide saavutamiseks. IAK koostavad ja selle rakendamise eest vastutavad rühma õpetajad, abiõpetajad, logopeed, eripedagoog, lasteaia tugiteenuste koordinaator (TUKO) ja lapsevanem. IAK koostatakse e-keskkonnas ELIIS lapse profiilil Kaartide rubriigis.

Individuaalse arenduskava koostamisel ja rakendamisel on neli etappi:

1. Lapse arengutaseme hindamine ja analüüsimine.
    - IAK koostatakse pärast lapse arengu mitmekülgset jälgimist, hindamist ja lähima arengu tsooni määramist. Selle koostamisel osalevad kõik lapsega tegelevad erialaspetsialistid ja vanemad.
    - Vajadusel konsulteeritakse ja tehakse koostööd erispetsialistidega (psühholoog, perearst, eriarstid) või Rajaleidja keskusega.
2. Lühi- ja pikaajaliste eesmärkide püstitamine lapse arendamiseks.
    - IAK koostatakse arenguvaldkondade kaupa: füüsilised oskused, mängu- ja rühmatööoskused, sotsiaal-emotsionaalsed oskused, toimetulekuoskused, suhtlemisoskused, kognitiivsed oskused/õpioskused.
    - IAK-s tuuakse välja õppevaldkonnad väiksemate osaoskuste kaupa.
    - IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust.
    - Individuaalne arenduskava kaitseb lapse huvisid ja arvestab tema arengutaset ning hariduslikke erivajadusi. Iga arenguvaldkond esitatakse konkreetselt lapsest lähtuvate õppe eesmärkidena, millest juhinduvad nii lapsevanemad kui lasteaia spetsialistid.
3. IAK rakendamine.
    - Lähtuvalt IAK-s seatud eesmärkidele kohandatakse lapse arengukeskkonda, jõukohastatakse õppematerjale, valitakse lapse arengule sobivad õppevahendid.
    - Kogu rakendamise perioodi toimub lapse õpetamine ja arendamine ning jooksvalt oluliste muutuste fikseerimine lapse arengumapis ja veebikeskkonnas ELIIS.
4. Tulemuslikkuse hindamine,
    - mis toimub vähemalt üks kord õppeaastas või vajadusel kokkulepitud perioodi lõpus.

- Koostöös tugispetsialistide ning vanematega tehakse kokkuvõte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.

9. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

Lasteaia ja lastehoiu eesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.

- Koostöö põhineb vastastikusel lugupidamisel, avatud suhtlemisel ja läbipaistval info vahetusel.
- Suhtlemine toimub nii igapäevase suhtluse, vajaduspõhiste arutelude, ühissündmuste korraldamiste kui ka digivahendite kaudu.
- Vanemad on kaasatud laste õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisse, elluviimisse ning kogukonna tegevustesse, toetades lapse arengut ja tervist.

Üldised põhimõtted ja korraldus: Laps ja tema areng on koostöö keskmes – vanemad ja lasteasutuse kollektiiv töötavad ühise eesmärgi nimel, et toetada lapse arenemist terviklikult: sotsiaalselt, emotsionaalselt, keeleliselt ja kognitiivselt.

Koostöö saavutamiseks järgitakse järgmisi põhimõtteid:

1. Lasteasutuse kollektiiv teeb lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Lapsevanema esmane koostööpartner on lapse rühma meeskond, mille nimekirja laps on kantud. Vajadusel kaasatakse lapsevanema või meeskonna ettepanekul teisi spetsialiste, kaasa arvatud väljaspool lasteaeda või lastehoidu.
2. Lasteaia ja lastehoiu personal ning lapsevanem vahetavad regulaarselt informatsiooni (igapäevane suhtlus, Eliis, arenguvestlused, teadetetahvel, rühmapõhised suhtluskanalid jne) lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisesse.
3. Õpetaja loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes lasteaias. Lapsevanem võtab vastutuse lapse individuaalse toetamise eest väljaspool lasteaeda või lastehoidu.
4. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises koosolekute ja arenguvestluste kaudu, kus lapsevanemale tutvustatakse lapse arengu ja õppimise tulemusi ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

5. Lapsevanem võib rühma nõusolekul ja rühmaga kokku lepitud ulatuses, arvestades lasteasutuses kehtestatud päevakava, osaleda oma lapse tegevuste toetamisel lasteasutuses.
6. Lapsevanemal võimaldatakse anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele alljärgnevalt:
   - edastades enda tagasiside vahetul rühma õpetajale,
   - edastades enda tagasiside vahetult lasteasutuse juhtkonnale,
   - läbiviidavate lastevanemate rahulolu küsimustikele vastamise kaudu.
7. Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme lasteaia hoolekogusse. Valitud liige esindab rühma huve hoolekogu koosolekutel. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile.
8. Lasteaed ja lastehoid toetab lapse eripärasid ja erinevate kultuuride mitmekesisust (sh. muukeelsed lapsed rühmas), kuid lähtub keele kasutusel ja päevakava koostamisel seaduses ettenähtud nõuetest.
9. Lasteaia ja lastehoiu personal koostöös tugiteenuste koordineerijaga, loovad vanemale võimaluse saada tuge ja nõu lapse arengu toetamise küsimustes.

Peamised koostöökohad Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke:

- Lapse kohanemine – tutvumispäevad rühmas, päevane tagasiside, kohanemisperioodi planeerimine.
- Arenguvestlused – vajadusel kuni kaks korda aastas lapse arengu ja individuaalsete vajaduste mõtestamiseks.
- Õppe- ja kasvatustegevuse tutvustamine – koosolekud lapsevanemate teavitamiseks päevakavast, õppe eesmärkidest, metoodikast ja teemadest.
- Toevajadus – koostöö spetsialistidega (nt logopeed, TUKO, eripedagoog) ja vanema osalemine toe planeerimisel.
- Kodu ja lasteaia väärtuste ühtlustamine – arutelud kasvatuse, piiride ja ootuste osas (koolitused, ümarlauad jms).
- Üritused ja tähtpäevad – lapse ja pere kaasamine lasteaia ühissündmustesse.
- Tagasiside andmine ja küsimine – õpetaja jagab lapse päeva kohta infot ning kuulab vanema vaatenurka ja küsimusi. Lasteaia arenguks viiakse lastevanemate hulgas läbi rahulolu uuringuid korra aastas.
- Ootamatud olukorrad ja probleemid – kiire ja avatud infovahetus lapse tervise, käitumise, meeleolu vms muutustega seoses.
- Hoolekogu – iga rühma esindaja kaasamine otsustusprotsessidesse.

10. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

Õppe- ja kasvatusprotsessi ülesehitamise aluseks on alljärgnev õpikäsitus:

1. õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nende vahelistes seostes. Õppimist käsitletakse väljundipõhiselt, väärtustades nii õppeprotsessi kui ka saavutatud arengut.
2. laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu;
3. õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, huvi, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms.
4. rühma õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel arvestatakse lastehoiu ja lasteaia päevakavaga;
5. õpetajad on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad;
6. laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisel, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima;
7. õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

10.1. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE SISU

1. Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika;
2. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest;
3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine, konstrueerimine, programmeerimine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused;

4. Õppetegevuste kavandamisel ja läbiviimisel pööratakse järjest enam tähelepanu projektõppe põhimõtetele;
5. Õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi mänguliselt.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi valdkond) ning digiõppes:

1. mina ja keskkond (sh tervisekasvatus, liikluskasvatus, väärtuskasvatus);
2. keel ja kõne;
3. eesti keel kui teine keel;
4. matemaatika;
5. kunst;
6. muusika;
7. liikumine;
8. digiõpe ja robootika.

10.1.1. VALDKOND MINA JA KESKKOND

Valdkonnas Mina ja keskkond toetatakse lapse arusaama kujunemist ümbritsevast maailmast igapäevaste tegevuste ja kogemuste kaudu, suunates last märkama seoseid ning mõtestama oma tegevust.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Mina ja keskkond on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult ning märkab seoseid sotsiaalse, loodus-, tehis- ja digikeskkonna vahel;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab eesti kultuuritraditsioone ning arvestab ja austab teiste kultuuride eripära;
4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
5. näitab üles initsiatiivi, tegutseb ja vastutab tegevuse tulemuste eest;
6. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
7. märkab nähtusi ja muutusi looduses ning mõistab inimese mõju keskkonnale;
8. saab aru põhjus-tagajärg seosest, oskab oma tegevust kavandada ja saab aru lihtsamatest mehaanika põhimõtetest;
9. teab ohte liikluses ja igapäevakeskkonnas ning orienteerub koduümbruses;
10. kasutab eakohaselt ja turvaliselt digivahendeid.

Valdkonna Mina ja keskkond **sisu** on:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, ettevõtlikkus, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis ja mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
2. looduskeskkond: kodukoha loodus, aastaajad, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele, keskkonnahoid ja elurikkus;
3. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed ja ringlus, transpordivahendid, liiklusohutus, turvavarustus, infotehnoloogia, robootika.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Mina ja keskkond:

1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel toetatakse last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundmaõppimisel ning valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast sotsiaalsest, loodus-, tehis- ja digikeskkonnast, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatusest;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades, maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, konstrueerimist, programmeerimist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma terviseseisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma;
6. suunatakse last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama.
7. toetatakse lapse omaalgatust, loovust ja ettevõtlikkust ümbritseva keskkonna uurimisel ja mõtestamisel;
8. kujundatakse turvaline, hooliv ja koostöine õhkkond, kus laps julgeb küsida, arutleda ja oma arvamust väljendada;
9. arvestatakse lapse arengutaset, huve, vajadusi ning kultuurilist ja keelelist tausta;
10. toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades;

11. kasutatakse digivahendeid õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks ning kujundatakse turvalist ja vastutustundlikku digikäitumist;
12. tagatakse lapsele eduelamus ning suunatakse last oma tegevust kavandama ja selle üle arutlema.

10.1.1.1. KESKKONNAKASVATUS JA ROHETEHNOLOOGIA

Keskkonnakasvatusega tõstetakse Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke laste keskkonnateadlikkust ning kujundatakse keskkonnasõbralikku suhtumist ümbritsevasse. Oluline on, et lapsed hooliksid loodusest, oma vahetust keskkonnast ning neil tekiks keskkonnateadlik mõtlemine ja käitumine igapäevaelus.

Tegevused:

- Osaleme võimalusel keskkonnakampaaniates- ja projektides. Integreerime keskkonnaharidust igapäevategevustesse. Kunda majas on käimas KIK toetusprojekt "Jätkusuutlik roheringlus lasteaias".
- Viime läbi õuesõppetegevusi
- Järgime hügieeni, sh osalevad 3 rühma Suukooli hambapesu kampaanias
- Taaskasutame
- Säästame elektrit, vett, kütet, paberit.
- Sorteerime prügi, ohtlikud jäätmed eraldame, kogume toidujäätmeid, kompostime, ei kasuta plastiknõusid, vahetame mänguasju, meisterdame jääkmaterjalist
- Suurendades elurikkust õuealal, kasvatame taimi, kaasates lapsi/ vanemaid/ koostööpartnereid
- Hoiame ja hoolime tervislikult toitudes, valmistame salateid, viibime õues, kasutame keskkonnasäästlikke puhastusvahendeid jms.

SÄÄSTAN JA VÄHENDAN	**SORTEERIN JA TAASKASUTAN**
ELEKTRIT * võimalusel eelistame loomulikku valgust * ruumist lahkudes kustutame tule * lülitame välja elektriseadmed * kasutame elektriseadmeid säästlikult VETT * käte seebitamise ajal sulgeme kraani * võtame tassi nii palju vett kui januks kulub	*sorteerime prügi *korjame eraldi ka ohtlikud jäätmed (patareid, küünalümbrised, väike-elektroonika) * ei kasuta ühekordseid plastnõusid * vähendame toidujäätmete teket (lapsed tõstavad ise toitu) * ülejäänud toidujäätmed kogume loomadele söödaks

* kastmiseks kogume vihmavett * veekraanidel on säästmiseks võimalusel paigaldatud aeraator KÜTET * sulgeme alati välisuksed * kontrollime ruumide temperatuuri PABERIT * kasutame paberi mõlemat poolt * viljeleme paberivaba asjaajamist * taaskasutame paberit	* õuealal kompostime jäätmeid * lähtume põhimõttest "enne mõtlen, siis ostlen" * vahetame mänguasju, raamatuid * meisterdame ise mänguasju ja õppemänge
KAASAN JA EDENDAN	**HOIAN JA HOOLIN**
* suurendame elurikkust õuealal (putukahotell, liblikapeenar, lindude söögimajad, aiamaa) * kasvatame ise maitsetaimi, lilletaimi * kaasame lapsed, vanemad ja koostööpartnerid * osaleme keskkonnaalastes projektides	* toitume tervislikult, menüüs 50% mahetoit, oleme liitunud Taimse teisipäeva liikumisega * teeme ise smuutisid, salateid * viibime palju värskes õhus, õpime võimalusel õues * liigume võimalusel jalgsi või rattaga * kasutame keskkonnasäästlikke puhastusvahendeid * paneme prügi prügikasti

Mina ja keskkond valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 5)

10.1.2. VALDKOND KEEL JA KÕNE

Lapse keele ja kõne areng toimub kogu päeva vältel loomulikes suhtlusolukordades, mängu ja lõimitud tegevuste kaudu, toetades eesti keele kui õppekeele kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Keel ja kõne on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget häälдust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne **sisu** on:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Keel ja kõne, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel ning kujundatakse lapse oskust pidada dialoogi, väljendada oma mõtteid, soove ja tundeid ning kasutada suhtlemisel sobivaid keele- ja kõnevahendeid;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga arvestades lapse keelelist ja kultuurilist tausta ning toetades eesti keele kui õppekeele omandamist, väärtustades samal ajal lapse emakeelt ja mitmekeelset arengut;
3. suunatakse last kasutama õpitud sõnavara ja väljendeid erinevates tegevustes ja suhtlussituatsioonides ning võimalusel ka väljaspool lasteasutust;
4. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist kasutades selleks mitmekesiseid õppe- ja mänguvahendeid, sealhulgas digivahendeid;
5. toetatakse lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu;
6. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
7. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Keele ja kõne valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 6)

10.1.3. VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Eesti keele omandamine toimub lisaks planeeritud tegevustele igapäevaselt ka rühma õppe- ja kasvatustegevuses, kus õpetajad loovad mängus ja igapäevatoimingutes loomulikke suhtlusolukordi, kasutavad visuaalseid ja praktilisi abivahendeid ning toetavad lapse keelelist algatust ja suhtlemist kaaslastega.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Eesti keel kui teine keel on, et eesti keelest erineva emakeelega laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.
5. on valmis minema eesti õppekeelega kooli.

Valdkonna Eesti keel kui teine keel **sisu** on:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;
3. Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Eesti keel kui teine keel, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
2. pööratakse erilist tähelepanu näitlikustamisele ja keele õppimisele läbi mängu kasutades erinevaid meeli, miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
3. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
4. korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
5. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7. rõhutatakse õige kõne mudelite kasutamist sõna või fraasi korrektsena korrates;
8. luuakse turvaline ja toetav õpikeskkond, kus laps julgeb eesti keeles suhelda, katsetada ja eksida;
9. arvestatakse lapse varasemat kokkupuudet eesti keelega ning tema individuaalset arengutaset;
10. toetatakse lapse eesti keele omandamist ja eesti kultuuri tundmaõppimist, väärtustades samal ajal tema emakeelt ja kultuurilist identiteeti;
11. tehakse koostööd perega lapse emakeele arengu toetamisel ning kujundatakse positiivne hoiak nii eesti keele kui ka koduse keele suhtes.

Eesti keele kui teise keele õpetaja selgitab septembrikuu jooksul välja lapsed, kes vajavad lisa eesti keele õpet. Planeeritud õppetegevused toimuvad eesti keele kui teise keele õpetaja juhendamisel. Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset, vanust, eesti keele õppe mahtu ning kasutatavat metoodikat.
Eesti keele kui teise keele valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 7)

10.1.4. VALDKOND MATEMAATIKA

Valdkond matemaatika toetab lapse loogilise mõtlemise, tähelepanu, probleemilahendusoskuse ja seoste loomise võime arengut. Laps avastab matemaatilisi seoseid mängu, igapäevategevuste ja uurimise kaudu ning õpib märkama suurusi, hulki, mustreid ja suhteid ümbritsevas keskkonnas.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Matemaatika on, et laps:

1. rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid
6. tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna Matemaatika **sisu** on:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;
3. ruumi- ja ajataju;
4. geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Matemaatika, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. suunatakse last lahenduskäiku selgitama ja põhjendama (nt "miks sa nii arvad?", "kuidas sa said?", "mis on järgmine samm?"), et toetada matemaatilist mõtlemist ja keelelist arengut;
6. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu;
7. probleemilahendusoskust arendatakse mängude, igapäevaolukordade ja uurimuslike ülesannete kaudu.

Matemaatika valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 8)

10.1.5. VALDKOND KUNST

Valdkond kunst toetab lapse loovust, kujutlusvõimet ja eneseväljendusoskust. Laps väljendab oma mõtteid, tundeid ja kogemusi erinevate kunstitegevuste kaudu ning õpib märkama ilu ja esteetikat ümbritsevas keskkonnas.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Kunst on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
4. kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut;
7. väärtustab esteetilist keskkonda, visuaalset kultuuri ja kultuuripärandit.

Valdkonna Kunst **sisu** on:

1. objekti või nähtuse vaatlemine: märgata vaadeldavas objektis ja nähtuses olulisi tunnuseid, detaile ja midagi uut;
2. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
3. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
4. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
5. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Kunst, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. luuakse lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning kasutama voolides, joonistades, maalides ja meisterdades oma vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi;
8. kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.
9. suunatakse last märkama ja väärtustama esteetilist keskkonda ning kultuuripärandit, tutvustades erinevaid kunstivorme ja visuaalse kultuuri nähtusi.

Kunsti valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 9)

10.1.6. VALDKOND MUUSIKA

Valdkond muusika toetab lapse emotsionaalset, sotsiaalset ja loovat arengut. Laulmine, muusika kuulamine, rütmiline liikumine ja pillimäng aitavad lapsel väljendada ennast, arendada kuulamisoskust ning kogeda ühist tegutsemisrõõmu.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Muusika on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi;
5. väärtustab Eesti muusikalist pärandit ja kultuuritraditsioone;

Valdkonna Muusika **sisu** on:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. rütm;
4. muusikalis-rütmiline liikumine;
5. pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Muusika, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus;
2. toetatakse lapse muusikalis-loominguliste võimete, kultuurilis-sotsiaalse aktiivsuse ja väärtushinnangute kujunemist;
3. luuakse lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja eesti muusikalise pärandi kogemiseks;
4. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetutakse eduelamusele ja tunnustusele;
5. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne;
6. muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
7. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
8. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Muusika valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 10)

10.1.7. VALDKOND LIIKUMINE

Liikumine on lapse loomulik ja igapäevane vajadus, mis toetab tema terviklikku arengut. Liikumistegevused aitavad kujundada lapse kehalisi võimeid, koordinatsiooni ja tasakaalu, toetavad hea enesetunde kujunemist ning suunavad last väärtustama kehalist aktiivsust osana tervislikust eluviisist.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Liikumine on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. arendab üld- ja peenmotoorikat, põhiliikumisi ning kehalisi võimeid;
5. kasutab liikumistegevustes mõlemat kätt ning täpsust nõudvas tegevuses kujuneb välja domineeriv käsi;
6. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
7. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
8. liigub ja tegutseb rõõmuga erinevates keskkondades ja tingimustes, sh õues.

Valdkonna Liikumine **sisu** on:

1. liikumisalased üldteadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Liikumine, mille kavandamisel ja korraldamisel:

1. luuakse lapsele tingimused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka kaaslastega, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes, sh õues;
2. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised kehalised võimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
3. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
4. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;

5. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
6. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist;
7. suunatakse last harjutuste sooritamisel ja käelistes tegevustes kasutama mõlemat kätt ning täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
8. tagatakse lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete areng igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (nt jalutuskäigud, matkamine, õuemängud) ning juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Liikumise valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 11)

10.1.8. VALDKOND DIGI- JA ROBOOTIKA

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke kasutab õppe- ja kasvatustegevuses innovaatilisi tehnoloogiaid, sealhulgas erinevaid digivahendeid ja haridusroboteid. Valdkond digi- ja robootika toetab lapse digipädevuse, loovuse ja probleemilahendusoskuse arengut. Digivahendeid kasutatakse õppimise ja loomise tööriistana eesmärgistatult, tasakaalustatult ning lapse arengutaset arvestades.

Digi- ja robootika valdkonna **üldeesmärgid** Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke:

- digipädevad lapsed ja õpetajad
- tehnoloogiliste vahendite kasutamisvõimalusteks metoodilise materjali kogumine
- digitehnoloogia teadlik turvaline ja eakohane kasutamine.

Lastes arendatakse digipädevust

- hoiurühmast alates läbi arutelude, mängude või ekraanivaba programmeerimise,
- keskendutakse vajalike oskuste ja hoiakute kujundamisele, et tagada ettevalmistus kooliks,
- digitehnoloogia rakendamine, digipädevuste ning robootika oskuste arendamine toimib integreerituna, lõimituna õppevaldkondade ja – tegevustega.

Digivahendite kasutamine on õpetajate poolt eesmärgistatud ja juhendatud.

- Iga õpetaja saab oma rühma laste võimekuse põhjal ise otsustada, millal mingit robootika- või tehnoloogilist vahendit kasutatakse ja millise hindamiskriteeriumiga oleks sobiv aeg tegeleda.
- Digivahendite eesmärgipärane kasutamine sõltub õpetajate valmisolekust, tema teadmistest ja oskustest. See eeldab vajalike digipädevuste teadvustamist ja omandamist, mistõttu õpetajad osalevad erinevatel digipädevusi toetavatel koolitustel.

Digitegevuste kavandamisel eristatakse, kas fookuses on digivahendi tundmaõppimine, digivahendi kasutamine õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide saavutamiseks või digiturvalisuse kujundamiseks. Tegevusi diferentseeritakse, et tagada igale lapsele jõukohasus ja eduelamus.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** Digi- ja robootika valdkonnas on, et:

1. laps on leidlik ja tal areneb probleemilahendusoskus;
2. lapsel kujunevad digipädevuse ja robootika algoskused – 21. sajandi oskused;
3. laps tegutseb digikeskkonnas ja digivahenditega eakohaselt, turvaliselt ja vastutustundlikult, arvestades kokkulepitud reegleid;
4. laps teeb digitegevustes koostööd, arutleb ja põhjendab oma valikuid ning õpib küsima abi, kui vajab tuge;
5. laps mõistab, et digivahend on õppimise ja loomise tööriist ning kasutab seda eesmärgistatult ja mõõdukalt;
6. digitegevused toetavad lapse suulist eneseväljendust: laps sõnastab juhiseid, kirjeldab tegevuskäiku, arutleb ja põhjendab oma valikuid.

Digi- ja robootika valdkonna **sisu** on:

- digitaalne ohutus (tahvelarvuti; internet, nutirakenduste turvalisus; terviseriskid)
- robootika (haridusrobotid ja nende nutirakendused, programmeerimine)
- digikunst (joonistamine; pildistamine, heli salvestamine ja rääkiva/jutustava pildi loomine; 3D-kujutised ja liitreaalsus - välja prinditud pildid, mis sisaldavad 3D objekte; GPS - kunst - joonistamine oma liikumisega kasutades GPS signaali toetavat nutiseadet ja digirakendust);
- oma ja teiste loodud tööde väärtustamine ning arusaama kujundamine, et igaühe looming kuulub selle loojale.
- turvaline ja hooliv käitumine digikeskkonnas (teiste privaatsuse austamine ja viisakas suhtlemine)
- digivahendite tasakaalustatud kasutamine ning teadlik arusaam ekraaniaja piiramisest;
- digitehnoloogia säästlik ja vastutustundlik kasutamine: seadmete hoidmine ning arusaama kujundamine nende kasutamise mõjust keskkonnale.

Digi- ja robootika valdkonna **tegevused**:

1. Digi- ja tehnoloogiliste vahendite tööpõhimõtete õppimine;
2. robotite seadistamine;
3. programmeerimistarkvara eakohane kasutamine, jooniste ja juhendite koostamine ja lugemine;
4. robotite liikumisradade loomine, täiendamine, kasutamine;

5. erinevate ehitiste, sildade, elukeskkondade jm konstrueerimine;
6. ekraanivaba programmeerimine;
7. mudelite ehitamine LEGO klotsidest juhendi ja lapse fantaasia abil;
8. digisisu loomine (pildid, heli, lühivideod või lihtsad animatsioonid) individuaalselt ja koostöös kaaslastega.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** Digi- ja robootika valdkonnas õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse, et robootika on mänguline õppevorm;
2. toimub õppimine integreerituna, lõimituna õppevaldkondade ja – tegevustega;
3. robootika tegevused viiakse läbi individuaalselt või väikestes gruppides;
4. lepitakse lastega kokku digivahendite kasutamise reeglid ning kujundatakse harjumus hoida ja kasutada vahendeid heaperemehelikult;
5. toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust, andes võimaluse katsetada ja õppida kogemusest;
6. digivahendeid kasutatakse eesmärgistatult ja tasakaalustatult, arvestades laste arengutaset ja heaolu;
7. digivahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt ka lasteaia ürituste ja pidude ettevalmistamisel ning läbiviimisel, toetades laste loovust, koostööd ja eneseväljendust.
8. kujundatakse laste arusaama turvalisest ja vastutustundlikust käitumisest digikeskkonnas ning julgustatakse lapsi küsima abi, kui nad kogevad midagi arusaamatut või ebaturvalist;
9. soodustatakse koostööl põhinevat õppimist digitegevustes, arendades suhtlemis- ja koostööoskust.

Digi- ja robootika valdkonna eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 9)

11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava kuulub läbivaatamisele iga õppeaasta teisel poolel.
2. Ettepanekud õppekava täiendamiseks arutatakse läbi lasteaia arendusrühma ja personali töökoosolekul.
3. Täiendatud õppekava esitatakse hoolekogule arvamuse avaldamiseks. Esitatud arvamuste põhjal tehakse vastavalt võimalustele parandusi.
4. Õppekava muudatused kinnitab direktor hiljemalt 31.08.

LISAD

LISA 1 Mänguoskuste eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 1.1 Eelkooliealise lapse mänguoskuse areng

LISA 2 Sotsiaalsete oskuste eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 3 Eneseregulatsiooni eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 4 Tunnetus- ja õpioskuste eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 5 Mina ja keskkond valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 6 Keele ja kõne valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 7 Eesti keel kui teise keele valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 8 Matemaatika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 9 Kunsti valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 10 Muusika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 11 Liikumise valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 12 Digi- ja robootika valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 13 Oskuste kelluke

LISA 14 Küsitlus uutele lapsevanematele

LISA 15 Arenguvestluse kokkuvõte

LISA 16 Lapse individuaalne arengu jälgimise kaart

LISA 17 Individuaalne arenduskava

LISA 18 Lapse koolivalmiduskaart

LISA 19 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamine